

تعرفه نگهداری کالاهای اساسی در انبارهای بنادر تصادفی شد

معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی از تصویب نحوه محاسبه پلکانی برای تعرفه خدمات بندری در حوزه کالاهای اساسی خبر داد. به گزارش وزارت راه و شهرسازی، فرهاد منتصر کوهساری با اشاره به اینکه تعرفه‌های خدمات بندری در حوزه کالاهای اساسی بر حسب مدت‌زمان تعریف و مصوب شده است، اظهار کرد: این تعرفه بر حسب مدت‌زمان ۱۰، ۲۰، ۳۰، ۴۵، ۶۰ روزه و بیشتر محاسبه می‌شود و بر همین اساس، نرخ برای هر دوره زمانی متفاوت است و به صورت

تصادفی افزایش پیدا می‌کند. وی با بیان اینکه نحوه محاسبه تعرفه خدمات بندری در بخش کالاهای اساسی از وضعیت ثابت به پلکانی تغییر کرده است، گفت: پیش از این مصوب بود که تعرفه خدمات بندری در حوزه کالاهای اساسی به صورت پایه ثابت ۳۰ روزه باشد؛ یعنی اگر صاحب کالا ۱۰۰ روز نیز کالایش را در بندر نگهداری می‌کرد، براساس پایه یک ماه محاسبه می‌شد. معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی ادامه داد: درحال حاضر اما تعرفه خدمات بندری در بخش

بررسی تأثیر افزایش مالیات ارزش افزوده بر تجارت

مالیات فقط برای تامین بودجه نباشد

مالیات ارزش افزوده و گروه‌های مشمول پرداخت این نوع مالیات تا پیش از این نیز مورد اختلاف نظر فعالان اقتصادی و صاحبان کسب‌وکار بود و هر از گاهی از یک طرف، بر اخذ آن از گروه‌های مختلف مسأله‌ا از سوی نهادهای تصمیم‌گیرنده و سیاست‌گذار تأکیدهایی می‌شد و از طرف دیگر، گلايه‌هایی از سوی مشمولان پرداخت این مالیات مطرح می‌شد. اما موضوع جدید در این بخش این بود که گویا تصمیم دولت بر افزایش مالیات ارزش افزوده در بودجه پیشنهادی برای سال ۱۴۰۰ بوده است؛ افزایشی که پس از سال‌ها اتفاق می‌افتد و مقارن شدن آن با وضعیت و مشکلات اقتصادی کشور جای سوال دارد. اگرچه بودجه ۱۴۰۰ در آزمون اول مجلس شورای اسلامی رأی نیاورد و برای اصلاح به هیات دولت برگشت اما این احتمال همچنان برای افزایش مالیات ارزش افزوده وجود دارد. این موضوع بهانه‌ای شد تا در گزارش امروز روزنامه **تجارت** نگاهی به تأثیرات مالیات ارزش افزوده و تأثیرات آن بر اقتصاد و تجارت کشور بیندازیم:

مالیات ارزش افزوده چیست؟

معنادر است و به عبارتی، با افزایش مالیات ارزش افزوده از خالص صادرات کاسته می‌شود. همچنین تأثیر تولید ناخالص داخلی بر خالص صادرات مثبت و معنادار است و افزایش درآمدهای مالیاتی دریافتی دولت منجر به کاهش خالص صادرات می‌شود.

مالیات ارزش افزوده در ایران

اگرچه در چند سال اخیر موضوع مالیات ارزش افزوده در اقتصاد کشور محل اختلاف نظرهای زیادی بوده اما حقیقت این است که ارزش افزوده در قانون تجارت ایران، تعریف مشخص داشته و بر مبنای آن مالیات ارزش افزوده نیز مختصات معینی دارد. براساس ماده سوم قانون مالیات ارزش افزوده، عبارت است از تفاوت بین ارزش کالا یا خدمت عرضه‌شده با ارزش کالا یا خدمت خریداری‌شده در یک بازه زمانی مشخص. بنابراین، ارزش افزوده در واقع مالیات بر مصرف است و در کشورهای مختلف دنیا اجرا می‌شود.

مالیات ارزش افزوده در دنیا به‌عنوان یک شیوه دریافت مالیات با ایجاد یک پایه مالیاتی گسترده در کشورهای مختلف و فراوانی کاربرد داشته است که جایگزینی آن با نظام سنتنی مالیات، برای تقویت توانایی جذب درآمدهای مالیاتی، یک اقدام ناگزیر در جوامع امروزی محسوب می‌شود. این مالیات با انتقال مالیات از درآمد به مصرف و با ایجاد منابع لازم برای سرمایه‌گذاری و افزایش تولید، عوامل رشد اقتصاد را فراهم می‌آورد. در نظام مالیات ارزش افزوده از نوع مصرفی دو اصل مبدأ و مقصد وجود دارد به طوری که با بکارگیری اصل مقصد، صادرات مشمول نرخ صفر و واردات مشمول مالیات بر نرخ استاندارد می‌شود و به این ترتیب مالیات ارزش افزوده از نوع مصرفی مبتنی‌بر اصل مقصد در راستای تشویق صادرات و رشد تولید صادرات‌محور خواهد بود. البته نتایج بررسی‌ها در این زمینه نشان می‌دهد که تأثیر مالیات ارزش افزوده در کشورهای در حال توسعه بر خالص صادرات منفی و

مزایای مالیات ارزش افزوده

مزایای اجرای مالیات ارزش افزوده را می‌توان این‌گونه بیان کرد که موجب شفاف‌سازی معاملات و مبادلات اقتصادی می‌شود به طوری که با اجرای این قانون امکان ردیابی معاملات در زنجیره واردات، خرید، تولید و توزیع و صادرات میسر خواهد بود. این رویه خود منجر به کشف بخش قابل ملاحظه‌ای از اقتصاد زیرزمینی می‌شود که این امر موجب رونق اقتصادی و افزایش رفاه در جامعه خواهد بود. علاوه بر این، مالیات ارزش افزوده موجب گسترش پایه‌های مالیاتی براساس مصرف و نیز باعث افزایش درآمدهای مالیاتی قابل اتکا برای دولت‌ها و

در نتیجه تامین بخش قابل ملاحظه‌ای از بودجه دولت می‌شود که خود در رونق و شکوفایی اقتصادی نقش بسزایی دارد. از سوی دیگر، مالیات ارزش افزوده بستر سرمایه‌گذاری، تولید و صادرات را فراهم می‌آورد. از آنجا که واردات کالاها علاوه بر ارزش و حقوق گمرکی مشمول این مالیات نیز خواهد بود، با اخذ این مالیات از تولیدکننده داخلی حمایت می‌شود که این امر بر شاخص اشتغال و تولید داخلی تأثیر مثبتی گذاشته و در نهایت می‌توان گفت مالیات ارزش افزوده زمینه شکوفایی هر چه بیشتر اقتصاد را فراهم می‌آورد.

برای پیشگیری از فرارهای مالیاتی هدف گذاری کنیم

ما وجود دارد، مربوط به نرخ این مالیات است؛ همه ما می‌دانیم که دولت درحال حاضر و در وضعیت اقتصادی موجود، با کمبود شدید منابع روبه‌رو است و قصد دارد برای این کمبود و تامین بودجه مورد نیاز خود راهی پیدا کند و بهترین راه را تامین آن از طریق مالیات‌ها از جمله مالیات ارزش افزوده می‌داند اما به نظر می‌رسد افزون بر میزان این مالیات راه درست حل این مشکل نباشد. درحقیقت، دولت به جای این افزایش مالیات که پیامدهای منفی اقتصادی و معیشتی را متوجه مردم می‌کند، باید جلوی فرارهای مالیاتی و کسانی که به صورت مداوم از پرداخت حقوق قانونی خود

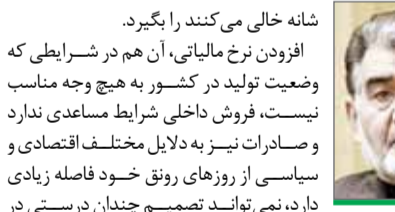
راه‌های دیگری هم وجود دارد

برخی کالاهای لوکس و با ارزش افزوده بیشتر به ۲۴ تا ۲۵ درصد نیز برسند. به عبارت دیگر، در این زمینه باید طبقه‌بندی بیشتری بین پایین‌ترین طبقه تا بالاترین آن وجود داشته باشد. نکته بعد در باره مالیات ارزش افزوده در کنار بحث درآمدی دولت، شفافیت تراکنش بین زنجیره‌هاست که به این طریق دولت

متوجه شود از هر زنجیره به زنجیره بعدی، چه اتفاقی در مراحل مختلف می‌افتد. درحال حاضر این موضوع در بحث مالیات ارزش افزوده در کشور ما مغفول مانده و دولت نتوانسته برنامه‌ریزی مطلوبی در این زمینه داشته باشد و تنها فروشنده نهایی را مکلف کرده تا مثلاً ۹ درصد به‌عنوان مالیات ارزش افزوده از مصرف‌کننده دریافت کند؛ یعنی در سیستم کنونی تنها به جنبه درآمدی توجه شده اما به شفاف کردن اطلاعات زنجیره تولید بهایی داده نشده درحالی‌که شاید تأثیر آن بر نظام اقتصادی کشور حتی بیشتر از نقش درآمدی آن شد. نکته دیگر در زمینه

نقش مالیات در بودجه

مالیات در تمام دنیا یکی از منابع مهم درآمد دولت‌هاست و ثبات و تداوم وصول مالیات موجب ثبات در برنامه‌ریزی دولت برای ارائه خدمات مورد نیاز کشور در زمینه‌های مختلف می‌شود؛ از سوی دیگر، دوره‌های کوتاه‌مدت وصول آن تداوم نقدینگی خزانه دولت را تامین می‌کند. این مالیات نسبت به سایر مالیات‌ها منعطف‌تر بوده و به دلیل مقطوع بودن نرخ این مالیات، زمان قطعیت کوتاهی داشته و تأخیر در وصول درآمدهای مالیاتی را به حداقل می‌رساند. البته نکات قابل توجه و تاملی درباره مالیات ارزش افزوده در کشور ما وجود دارد که از آن جمله می‌توان

شانه خالی می‌کنند را بگیرد.

افزودن نرخ مالیاتی، آن هم در شرایطی که وضعیت تولید در کشور به هیچ وجه مناسب نیست، فروش داخلی شرایط مساعدی ندارد و صادرات نیز به دلایل مختلف اقتصادی و سیاسی از روزهایی رونق خود فاصله زیادی دارد، نمی‌تواند تصمیم چندان درستی در اقتصاد کشور باشد. در کل به نظر می‌رسد که در دستور کار قرار گرفتن دریافت درست مالیات‌های فعلی و جلوگیری از فرار مالیاتی می‌تواند تصمیم بهتری نسبت به افزایش این مالیات‌ها باشد؛ آن هم مالیات ارزش افزوده‌ای که

مالیات بر درآمد افراد حقیقی داشته باشد. آمار نیز نشان می‌دهد در کشورهای که نظام مالی حادقلی بر آنها حاکم است، بخش عمده درآمدهای مالیاتی از مالیات بر درآمد افراد حقیقی تامین می‌شود که می‌تواند شامل دستمزد و همین‌طور مالیات بر عایدی سرمایه آنها باشد. اگر رصد مناسب درباره تراکنش‌ها انجام و این مالیات به نحو مطلوب در کشور دریافت شود، می‌تواند برای دولت تا چندین برابر مالیات ارزش افزوده درآمدزایی داشته باشد و هیچ فشاری نیز بر اقرار کم‌درآمد و بخش تولید نیز وارد نکند.

به نبود شفافیت در نظام اقتصادی و برخی معافیت‌ها در این حوزه اشاره کرد. البته به نظر می‌رسد که تا سال‌های پیش موضوع مالیات ارزش افزوده، به دلیل جریان خلأهای مالی دولت به واسطه درآمدهای نفتی چندان مورد تأکید و اهمیت نبوده است و ساز کارهای حاکم بر آن آنچنان که باید روزآمد نشده‌اند. اما در دوره اخیر پیشامدهای منفی اقتصادی که تحریم‌ها و کاهش درآمد نفتی کشور در رأس آنها بوده باعث شده تا دولت روی این منبع مالی حساب ویژه‌ای باز کند و حتی در بودجه ۱۴۰۰ زرمه‌های افزایش میزان این مالیات به گوش برسد.

سخن پایانی

بررسی‌ها درباره موضوع افزایش مالیات ارزش افزوده و نقش آن در تولید، تجارت و اقتصاد کشور نشان می‌دهد که بیشتر کارشناسان و فعالان اقتصادی، نه تنها با افزایش نرخ این نوع مالیات موافق نیستند و آن را مغایر با اهداف تولیدی و شرایط اقتصادی کشور می‌دانند، بلکه حتی از شیوه اخذ این نوع مالیات به شکل کنونی نیز رضایت چندانی ندارند. این گروه معتقدند که با توجه به خلأهای اقتصادی و تجاری موجود، بسیاری از دانه‌درشت‌های مشمول مالیات، با هزار ترفند و حیل از زیر بار این مسئله شانه خالی کرده و فشار بیشتری را به سایر بخش‌های اقتصادی وارد می‌کنند. بنابراین، به نظر می‌رسد دولت و بخش‌های دست‌اندرکار در این حوزه بیش از اینکه به افزایش نرخ مالیات توجه کنند، باید اصلاح نظام مالیاتی و نحوه دریافت مالیات از بخش‌های مختلف اقتصادی را مورد توجه قرار دهند که چه بسا با حل این مشکلات، حجم مالیات دریافتی را همین‌ترخ موجود پوشش‌دهنده بخش زیادی از نیازهای مالی دولت برای بودجه ریزی باشد.

طرح: آیدآ فریدی

پیمان صفر دوست
editor@smtnews.ir

مالیات ارزش افزوده و چالش‌های مناطق آزاد

حسام محمدی فر
کارشناس مناطق آزاد

موضوع مالیات ارزش افزوده و احتمال افزایش آن این روزها به یکی از دغدغه‌های فعالان اقتصادی کشور تبدیل شده است. این موضوع در حالی در رسانه‌ها دست‌به‌دست می‌شود که از سوی دیگر هنوز کشمکش‌های مربوط به این مورد مالیاتی در مناطق آزاد تجاری به جای خود باقی است.

از یک سو، گروهی از کارشناسان و مسئولان مناطق آزاد هرگونه خدشه، تغییر یا بی‌ثباتی در قوانین مالیاتی حاکم بر مناطق آزاد تجاری را زمینه‌ساز فرار و مهاجرت سرمایه و سرمایه‌گذاران موجود به مناطق امن‌تر و مطمئن کشورهای همسایه یا سایر مناطق که انواع امکانات و امتیازات قانونی برای آنها فراهم است، می‌دانند و در مقابل برخی دیگر از کارشناسان، معافیت از پرداخت مالیات ارزش افزوده در مناطق آزاد را نوعی تبعیض می‌دانند اما به‌راستی کدام رویکرد در نظام مالیاتی کشور برای وضعیت اقتصاد کشور مناسب‌تر است و رویکرد دولت در این موضوع چه باید باشد؟!

در نگاه کلی مالیات ارزش افزوده مالیاتی است که اثرات آن معطوف به مصرف‌کننده است و اوست که در نهایت این مالیات را پرداخت می‌کند و از این لحاظ مشکلی چندان جدی متوجه فعالان اقتصادی در حوزه تولید نیست اما حقیقت این است که در این روند مسائل و مشکلاتی وجود دارد که باید مورد بررسی قرار گیرد. در این باره چند نکته بسزایی از واحدهای تولیدی وجود دارند که مواد اولیه مورد نیاز خود را از سرزمین اصلی تهیه می‌کنند و ۹ درصد مالیات ارزش افزوده را به زنجیره قبلی خود پرداخت می‌کنند اما پس از تولید محصول خود، کالای آنها شامل این ۹ درصد نمی‌شود و در این مورد زیان می‌کنند.

پس اگر از این منظر به موضوع حذف این معافیت نگاه کنیم شاید حذف آن برای تولیدکنندگان مناطق آزاد که بخش عمده‌ای از مواد اولیه خود را از سرزمین اصلی تامین می‌کنند، کمک‌کننده نیز باشد.

به علاوه اینکه تخلفات و سوءاستفاده‌هایی که در سال‌های اخیر ناشی از این معافیت گزارش شده است، این معافیت‌ها را با موضوع نبود شفافیت پیوند می‌زنند. به همین دلیل حذف این معافیت پرداخت مالیات ارزش افزوده، از یک حاکمیت دوگانه نیز جلوگیری می‌کند.

البته پرداخت این نوع مالیات‌ها موضوع چندان غیرعادی و خاصی نیست که بسیاری از کشورها در مناطق آزاد خود، مفادیری را به‌عنوان مالیات ارزش افزوده تعیین می‌کنند که تعیین آن بیشتر مبتنی بر ایجاد شفافیت است.

در هر حال به نظر می‌رسد که مناطق آزاد، تجاری و ویژه اگر بخواهند از نظر شفافیت به ساماندهی مطلوب برسند، نیاز به وجود مالیات ارزش افزوده دارند تا حاکمیت یکپارچه در بحث سیاست‌های مالی کشور وجود داشته باشد.

البته موضوعی که در این باره مطرح می‌شود و دغدغه مورد اعتنای فعالان تجاری در مناطق آزاد نیز هست، عملکرد سازمان امور مالیاتی است که باید خود را به‌روز کند و با عملکرد نامناسب نباید موجب متضرر شدن بازرگانان و فرار سرمایه‌گذاران از مناطق آزاد تجاری شود.

پس در کنار اینکه لازم است تا مناطق آزاد مالیات ارزش افزوده را پرداخت کنند، رعایت این نکته هم از سوی سازمان امور مالیاتی کشور حائز اهمیت است. و در نهایت اینکه به طور حتم این حذف معافیت از طرف برخی گروه‌ها و به‌ویژه واردکنندگان با مخالفت‌های روبه‌رو می‌شود؛ زیرا درحال حاضر و بدون مالیات‌های یادشده، کالاهایی وارد کشور می‌شود که بسیاری از آنها جزو گروه ۴ هستند و امکان ورود به سرزمین اصلی را ندارند که در این مناطق علاوه بر مجوز واردات، از معافیت نیز برخوردارند.

یحیی آل اسحاق:
دولت به جای
افزایش مالیات
که پیامدهای
منفی اقتصادی
و معیشتی را
متوجه مردم
می‌کند، باید
جلوی فرارهای
مالیاتی و
کسانی که به
صورت مداوم
از پرداخت
حقوق قانونی
خود شانه خالی
می‌کنند را بگیرد